

Lausunto luonnonsuojelualueiden perustamisesta Länsi-Lappiin (diaarinumero: VN/963/2018)

BirdLife Suomi kiittää ympäristöministeriötä lausuntopyynnöstä ja lausuu asetusluonnoksista seuraavaa.

Yleistä

Asetusluonnoksessa esitellyt kohdekohtaiset suojelurajausten laajennusehdotukset perustuvat pääsääntöisesti 2000-luvun alussa luontojärjestöjen ja Metsähallituksen välillä käytyyn dialogiprosessiin ja sen yhteydessä tehtyihin päätöksiin Pohjois-Suomen vanhojen metsien suojelun täydentämisestä. Alueen suojelutilanne ei ole 2000-luvun mittaan juurikaan kohentunut, pikemmin päinvastoin. Alueen metsiin kohdistuu lisäksi kasvavia hakkuupaineita muun muassa Kemin uuden biotuotetehtaan myötä.

Alueen suojelualueverkosto jää esitetyistä täydennyksistä huolimatta edelleen hajanaiseksi erityisesti Lounais-Lapissa ja Rovaniemen ympäristössä, jossa suojelualueet ovat muuhun Lappiin verrattuna pienialaisia ja erillään toisistaan. Alueen suojelualueverkostoon tarvitaan laajennuksia erityisesti metsäisten alueiden osalta. Potentiaalisia uusia luonnonsuojelualueita löytyy runsaasti nyt perustettavien alueiden välittömästä läheisyydestä. Esitämme kohdekohtaisesti uusia suojelualueita sekä nyt perustettavien alueiden laajennuksia yksilöidysti alla.

Suojelualueverkoston laajentamista alueella edellyttävät myös Suomen kansalliset ja kansainväliset sitoumukset luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi. Myös dialogityön jatkamiselle on selkeä tarve, kuten paljon julkisuutta saaneet hakkuut kohteen 15 (Aalistunturin luonnonsuojelualue) läheisyydessä osoittavat.

Metsästys

Lausuntoluonnoksessa sallittaisiin metsästys kaikille perustettavilla suojelualueilla ilman ajallisia tai lajikohtaisia rajoituksia. Huomautamme, että suojelualueiden tehtävänä on luonnon suojelu. Monet kohteet, kuten Kirvesaapa ja Suuripää, ovat arvokkaita luontokohteita juuri pesivän ja muutolla levähtävän linnuston ansiosta. Linnustollisesti poikkeuksellisen arvokkailla alueilla ei lähtökohtaisesti tule sallia lintujen metsästämistä ja muuttolintujen tärkeillä levähdysalueille tulee välttää myös muuta lintuja häiritsevää metsästystä. Esitämme alla muutamalle kohteelle metsästyksen rajoittamista.

Kohdekohtaisia huomioita

Tässä esitetyt kohdekohtaiset huomiot ovat kohteiden numerointia lukuun ottamatta samoja kuin vuonna 2019 esittämässämme lausunnossa.

Useimmat ehdotetut suojelualueiden rajausten laajennukset sisältävät vain alueita, jotka on Metsähallituksen päätöksillä jätetty kokonaan metsätaloustoiminnan ulkopuolelle. Vain muutamalla suoalueella on esitetty joidenkin pienialaisten suojelualueen sisälle jäävien metsäsaarekkeiden liittämistä perustettaviin suojelualueisiin. Niiden metsätaloudellinen merkitys on hyvin vähäinen. Lisäksi on tehty linnustoarvojen perusteella joitakin laajennusehdotuksia kosteikoille ja vesistöille.

Valtioneuvoston asetuksen mukaiset alueet

3. Kirvesaapa (Keminmaa, Simo): alue on erittäin merkittävä vesilintujen, mm. vaarantuneen metsähanhen pesimä- ja muutonaikainen kerääntymisalue, joten vesilintujen metsästyksen rajoittaminen alueella olisi perusteltua alueen suojelutavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi Kirvesaapaan rajautuvat Elijärven altaat, jotka ovat erittäin merkittävä lintujen kerääntymä- ja pesimäalue. Huolimatta keinotekoisesta alkuperästään nekin pitäisi turvata suojelualueena.
4. Musta-aapa (Keminmaa, Simo): alueella pesii mm. useita pareja vaarantuneita metsähanhia ja alueella on vanha metsäkanalintukanta. Lajien elinvoimaisuuden ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi alueella olisi perusteltua rajoittaa lintujen metsästystä.
5. Suuripää (Tervola, Keminmaa): suojelualueeseen pitää ehdottomasti sisällyttää Kummunjärvi, jossa pesii mm. erittäin uhanalaisia mustakurkku-uikkuja. Vesilintujen metsästyksen rajoittaminen olisi alueella myös tarpeen monipuolisen pesivän ja lepäilevän vesilinnuston suojeluarvojen turvaamiseksi.
6. Kumputunturi (Kittilä): Outapäänrakan eteläosan metsätalouden ulkopuolelle metsähallituksen päätöksellä jätetty alue (osittain dialogimetsää) tulee sisällyttää suojelualueerajaukseen.
13. Tuulijoen suot (Kittilä & Kolari): metsätalouden taseessa olevat suojelualueen sisälle jäävät metsäsaarekkeet tulee sisällyttää suojelualueeseen. Niiden hakkaaminen suojelualueen sisältä aiheuttaisi todennäköisesti merkittäviä haittoja suojellun suon luonnontilaan mm. työkoneiden jälkien vuoksi. Lisäksi saarekkeet ovat pieniä ja niiden hakkaamisesta saatava tuotto hyvin pieni.
14. Uurrekarkia (Kittilä): suojelualueella tulisi laajentaa vastaamaan alkuperäistä dialogimetsän rajausta, vaikka suojelualueen ulkopuolelle jätetyt kolme dialogimetsän osaa ovatkin metsätalouden taseessa. Suojelualueen eteläpuolella sijaitseva Uurrekarkianvuoma on erityisen arvokas luonnontilainen suo, joka sisältyy alkuperäiseen dialogirajaukseen.
15. Aalistunturi (Kolari): suojelualueella tulisi laajentaa tuntuvasti nykyisestä lähistön vanhoilla ja luonnontilaisilla metsillä.
17. Kurtakkoselkä (Kolari): suojelualueeseen rajoittuvat metsätalouden taseessa olevat dialogimetsät tulee sisällyttää rajaukseen. Toinen niistä sijaitsee suojelualueen eteläpuolella ja toinen rajoittuu suojelualueen pohjoisnurkkaan.
19. Niesaselkä (Kolari): metsätalouden taseessa oleva Paloselän dialogimetsä tulee liittää suojelualueeseen. Myös suojelualueen pohjoisosaan rajautuvan, niin ikään metsätalouden taseessa olevan dialogimetsä tulisi liittää suojelualueeseen. Jälkimmäisen lisäsehdotuksen ja perusteilla olevan suojelualueen väliin jää pienialainen (n. 5 ha) nuorehko talousmetsä, jonka liittäminen suojelualueeseen olisi perusteltua alueen yhtenäisyyden vuoksi.
18. Mustavuoma (Kolari): nykyinen Mustavuoman lehtojensuojelualue sisältyy lähes kokonaan perusteilla olevaan suojelualueeseen. Ylläksen rinteeseen rakennetun uudehkon tien silta ylittää lehtojensuojelualueen pohjoisimman kärjen. Lehtojensuojelualueen kasvillisuuteen silta lienee vaikuttanut varsin vähän ja aikoinaan tien rakentamiseen lehtojensuojelualueen yli annettiin lupa. Perusteilla olevan Pikkulaenojan luonnonsuojelualueen rajauksesta tien koillispuolelle jäävä osa lehtojensuojelualueesta on kuitenkin rajattu pois. Tämä pieni lehtojensuojelualueen osa on syytä sisällyttää tulevaan suojelualueeseen jo senkin vuoksi, ettei Mustavuoman lehtojensuojelualueen rajauksen alueen ylittävän tien rakentamisen vuoksi tapahtuvasta pienentämisestä tule ennakkotapausta, jota voidaan käyttää perusteena muita suomalaisia suojelualueita mahdollisesti uhkaavien maankäyttöhankkeiden toteuttamisessa.

26. Jaipaljukka (Pello): suojelualueeseen rajautuu tai sen välittömässä läheisyydessä on useita dialogimetsiin sisältyviä metsätalouden taseessa olevia osa-alueita, joista osalla on suojelumetsän status. Nämä tulisi sisällyttää perustettavaan suojelualueeseen. Suositun Jaipaljukan maisema- ja nähtävyyshanke tulee valtionmaiden osalta sisällyttää suojelualueeseen.

42. Jokela (Rovaniemi): metsätalouden taseessa oleva Siikalammien suojelumetsä (dialogimetsä) perusteilla olevan suojelualueen eteläpuolella on tarpeen sisällyttää suojelualueeseen.

58. Viljusaapa (Salla): metsätalouden taseessa oleva soidensuojelun täydennysohjelman kohde sijaitsee perusteilla olevan suojelualueen pohjoispuolella siihen rajoittuen. Tämä alue tulisi ainakin yhtenäisimmiltä ja suojelun kannalta merkittävimmiltä osiltaan sisällyttää tulevaan suojelualueeseen.

60. Saariaapa-Hattuselkä (Simo): metsätalouden taseessa olevat suojelualueen sisälle jäävät metsäsaarekkeet tulee sisällyttää suojelualueeseen. Niiden hakkaaminen suojelualueen sisältä aiheuttaisi todennäköisesti merkittäviä haittoja suojellun suon luonnontilaan mm. työkoneiden jälkien vuoksi. Lisäksi saarekkeet ovat pieniä ja niiden hakkuutuotto hyvin pieni. Edelleen, näin meneteltäessä muodostetaan yhtenäisempi metsä- ja suoluonnon kokonaisuus Runkauksen luonnonpuiston puoliskojen välille.

61. Oravakuusikko (Sodankylä): alueeseen rajautuva metsätalouden taseessa oleva Raitiojätkän suojelumetsä (dialogimetsä) tulee erityisen merkittävänä vanhan metsän alueena sisällyttää perustettavaan suojelualueeseen.

62. Auringonkorpi (Tervola): samaan suokompleksiin kuuluva Lapinaapa tulee sisällyttää suojelualueeseen. Koska kyseessä on huomattavasti Auringonkorpea vetisempi suo, sen vaikutus myös Auringonkorven vesitaseeseen on huomattava.

63. Kalhuaapa (Tervola): metsätalouden taseessa olevat suojelualueen sisälle jäävät metsäsaarekkeet tulee sisällyttää suojelualueeseen. Niiden hakkaaminen suojelualueen sisältä aiheuttaisi todennäköisesti merkittäviä haittoja suojellun suon luonnontilaan mm. työkoneiden jälkien vuoksi. Lisäksi saarekkeet ovat pieniä ja niiden hakkuiden taloudellinen tuotto on hyvin pieni. Lisäksi alueen kaakkoispuolella on useita pieniä pirstaleisia soiden suojelualueita, joten koko alueesta kannattaisi muodosta yhtenäisempi suojelualuekokonaisuus ottamalla mukaan myös talousmetsäkäytössä olleita alueita.

65. Konttikivalo (Tervola): luontopalveluiden taseessa oleva Konttijärven rannan ja rannan suuntaisen tien väliin jäävä kaistale tulee sisällyttää perustettavaan suojelualueeseen. Se on jo nykyisin osa Luontopalveluiden hallinnassa olevaa suojelumetsää.

Ympäristöministeriön asetuksen mukaiset alueet

11. Huuhkaja (Kittilä): koko Huuhkajakoivikon suojelumetsä (dialogimetsä) tulee sisällyttää perustettavaan suojelualueeseen.

12. Mioletönjärvi (Kittilä): alue tulisi liittää Pallas-Yllästunturin kansallispuistoon, johon se rajautuu suoraan, eikä perustaa siitä erillistä luonnonsuojelualueita.

40. Kotkanpesämaa (Rovaniemi): Isovuoman-Uusijängän-Kurkirimmen soidensuojelun täydennysohjelman kohde, joka on metsätalouden taseessa, tulee ainakin tärkeimmiltä osiltaan sisällyttää perustettavaan suojelualueeseen.

41. Kuusilampi (Rovaniemi): Kuusilammen ympärillä sijaitseva Kuusilammen dialogimetsä tulee sisällyttää perustettavaan suojelualueeseen.

47. Pisajärvi (Rovaniemi): Pisajärven suojelumetsään (dialogimetsä) sisältyvä metsätalouden taseessa oleva Enivaaralla sijaitseva erillinen osa tulee sisällyttää perusteilla olevaan suojelualueeseen.

50. Savioja (Rovaniemi): perusteilla olevan suojelualueen läheisyydessä on metsätalouden taseessa oleva Vammavaaran suojelumetsä (dialogimetsä), joka tulisi sisällyttää suojelualueeseen.

52. Sillankorva (Rovaniemi): suojelualue tulisi pyrkiä saamaan yhtenäiseksi kaakkoispuolen suojelualueiden kanssa, yhdistämällä ainakin Lamurinojan varren alueet suojelualueeseen.

BirdLife Suomen puolesta

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja